Należność pocztowa opłacona ryczałtem

Rok XI. Warszawa, 1 lipca 1930 r. Nr. 13 (171)

MASZYNISTA

ORGAN ZWIĄZKU ZAW. MASZYNISTÓW KOLEJOWYCH

PISMO ZAWODOWE, POŚWIĘCONE SPRAWOM MASZYNISTÓW I KOLEJNICTWU

Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca. Redakcja i Administracja Warszawa, Chmielna 9 m. 9, tel.: 195-28 i 539-00. Konto czekowe P. K. O. 3585. Cena pojedyńczego numeru 25 groszy. Członkowie Związku otrzymują czasopismo bezpłatnie. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Anonimów nie uwzględnia się. Ceny ogłoszeń na ostatniej stronie.

O PRAWO GŁOSU

Zajęci troską o zaspokojenie najbardziej elementarnych potrzeb naszych członków, pochłonięci walką o kęs chleba, odzienie i dach nad głową oraz o minimum praw pracowniczych i minimum praworządności — zbyt mało, jak dotąd, zwracaliśmy uwagi na sprawy inne, niemniej ważne, jednakże nie tak ściśle związane z troskami dnia powszedniego.

Od lat 12 jesteśmy właściwie w defenzywie. Nie mieliśmy dotąd swobody wyboru pola walki. Określała je zawsze katastrofalna i przysłowiowa już w Polsce pracownicza nędza, zmuszająca Związki do poruszania się przeważnie na wąskim terenie poprawy bytu, mnożnych, dodatków i t. p.

W dziedzinie uprawnień służbowych całkowitą niemal naszą energję pochłaniała i pochłania nadal walka o sprawiedliwą pragmatykę, a zwłaszcza codzienne, żmudne i uciążliwe wysiłki o poszanowanie istniejącego i obowiązującego prawa.

Nic też dziwnego, że w tych warunkach przyzwyczailiśmy się do stosunków, które zezwalają na to, aby w najważniejszych sprawach, dotyczących kolejnictwa, obradowano i decydowano bez naszego udziału. Wrażliwość nasza została stępiona do tego stopnia, że nie odczuwamy nawet płynącego stąd pokrzywdzenia i poniżenia.

Rozpatrzmy przykłady:

Istnieje (i obraduje w chwili, gdy piszemy te słowa) Państwowa Rada Kolejowa. Jest to organ doradczy p. Ministra Komunikacji, nie posiadający wprawdzie prawa decyzji, ale tem niemniej mający doniosłe znaczenie. Zadaniem tej Rady jest, między innemi, rozpatrywanie wyników gospodarki kolejowej, rozważanie zasad organizacji i eksploatacji P. K. P., planów budowlanych i planów urządzeń kolejowych, polityki eksploatacyjnej i taryfowej, słowem, jest to organ, którego zadaniem jest wyrażać opinję społeczeństwa o całokształcie działalności Kolei Państwowych. Zasiadają w tej Radzie przedstawiciele szeregu Ministerstw, organów samorządu terytorjalnego (miast, sejmików), izb handlowych i przemysłowych, zasiadają reprezentanci węglarzy, hutników i cukrowników (przedsiębiorców), osobno zasiada przedstawiciel Lewjatana, przedstawiciele obszarników i kupców, jest nawet jeden przedstawiciel robotniczych spółdzielni spożywczych — są wreszcie wyranżerowani b. Ministrowie Komunikacji i Prezesi Dyrekcji — ale dla reprezentantów 200-tysięcznej rzeszy kolejarzy miejsca zabrakło. Dlaczego? Przecież kolejarze mają tu chyba coś do powiedzenia, znają się przecież na rzeczy, co więcej, wszystkie sprawy, omawiane na Radzie, dotyczą ich bezpośrednio, są wreszcie także obywatelami i członkami społeczeństwa! Mimo to, według panujących poglądów, nie nadają się na członków Rady kolejowej, nie są w tej radzie potrzebni, są zbyteczni obok Lewjatana, cukrowników, kupców i emerytów biurokratycznych.

Idziemy dalej. Ilekroć na porządku dziennym znajdzie się n. p. sprawa zmiany taryf kolejowych, M. K. poczuwa się zawsze do obowiązku przedłożyć projekt zmian organizacjom kapitalistów, t. zw. „sfer gospodarczych", które zdołały wmówić w społeczeństwo, że one to wyłącznie i jedynie reprezentują producenta, że do nich należy wyłączna troska o życie gospodarcze, tak, jakby nie istniała olbrzymia, przytłaczająca większością masa producentów istotnych: robotników i pracowników tak, jakby dobrobyt powszechny zależał nie od położenia gospodarczego miljonów konsumentów, lecz od skali zysku kilkudziesięciu bankierów i przemysłowców. Podwyżka czy zmiana taryf staje się zatem natychmiast zagadnieniem społecznem. Miesza się do tej sprawy Komitet ekonomiczny Ministrów, interwenjuje Minister Skarbu i Minister Przemysłu i Handlu, wszyscy w imię „społecznego dobra", „interesów ekonomicznych Państwa" i t. d. W rezultacie M. K. grzecznie i składnie otwiera podwoje sali konferencyjnej i zasiada do wspólnego stołu z reprezentantami „sfer gospodarczych". Ani się tem nie hańbi, ani się tego wstydzi — uważa to za rzecz naturalną, zrozumiałą i słuszną. Wszak o interes społeczny chodzi, trzeba zatem sprawę uzgodnić z przedstawicielami społeczeństwa.

Przed rokiem, o ile się nie mylimy, ukazał się w prasie ciekawy komunikat: Dyrekcja K. P. w Warszawie zapraszała publiczność, korzystającą z usług kolei, na konferencję w sprawie rozkładu jazdy pociągów. I tu chodziło o interes społeczny, więc władze kolejowe nie wstydziły się zasiąść do wspólnego stołu z klijentami kolei.

Ale gdy chodzi o sprawy takie, jak stosunki służbowe pracowników, jak pragmatyka, emerytura, pobory, dodatki — wówczas, według panujących poglądów, interes społeczny w grę nie wchodzi. Zainteresowani współtwórcy zysków kolejowych nie mają nic do powiedzenia. Istnieje tylko władza, której przysługuje prawo zdecydować, jak się jej wyda słusznem i poddani, których obowiązkiem jest w pokorze wysłuchać najwyższej decyzji. Nie interesuje się tem Komitet Ekonomiczny Ministrów, Minister Pracy odmawia interwencji, bo „nie ma prawa wtrącać się do spraw innego resortu". Minister Skarbu oponuje, bo chodzi mu o dochody kolei, a pracownicy zaledwie z łaski czasem wezwani zostaną, aby w ciągu dni 14 opracowali i doręczyli swoje uwagi na temat 4 projektów, obejmujących 300 stron pisma maszynowego. I to zresztą tylko dla formy, bo te uwagi idą z reguły do kosza. Słowo „uzgadnianie" jest w tych wypadkach prowokacją, zasiadanie do wspólnego stołu, poszło na wygnanie wraz z p. Min. Tyszką, słowem pracownik kolejowy ani marzyć o tem nie może, aby władze kolejowe traktowały go choćby tylko tak, jak traktują publiczność jeżdżącą kolejami, nie mówiąc już o traktowaniu takiem, z jakiego korzystają bez zastrzeżeń rozmaici dostawcy i wyzyskiwacze kolei.

Zauważyć należy, że ongi było pod tym względem nieco lepiej. Nie myślimy bynajmniej o pierwszym okresie istnienia Państwa, lecz o stosunkach w latach 1924—1926. Przewrót majowy, propagując i w teorji i w praktyce kult silnej i niekontrolowanej władzy, przekreślił jednak dotychczasowe zdobycze. „Współpraca z rządem", pojęta jako posłuszne słosowanie się do zarządzeń władzy, wprowadziła zamęt w pojęciach i dezorjentację.

A przecież stwierdzić należy, że stan obecny urąga podstawowym zasadom sprawiedliwości społecznej, jest zaprzeczeniem praw pracownika i obywatela, praw, które także i kolejarzom przysługiwać powinny.

W krajach Zachodu, w stosunkach uporządkowanych i w warunkach pomyślniejszych, wśród haseł, pod któremi toczy się walka społeczna, wysuwa się na czoło hasło demokracji gospodarczej, a więc postulat, domagający się dla pracowników prawa udziału w decyzjach dotyczących nietylko już własnego ich bytu, lecz także i we wszystkich innych sprawach, związanych z zarządem, gospodarką i administracją warsztatu ich pracy. W niektórych krajach (Austrja, Belgja) pracownicy kolejowi zasiadają w radach zarządzających przedsiębiorstw kolejowych, w innych prawa związków do uzgadniania warunków pracy i płacy oraz do opinjowania zagadnień organizacyjnych nie podlegają wątpliwości i są uznawane bez zastrzeżeń.

Nie można pogodzić z ideą porządku i sprawiedliwości tego, co się dzieje u nas obecnie. Od lat wielu wałkuje się n. p. sprawa t. zw. komercjalizacji P. K. P. Nie wiadomo, kto, gdzie i kiedy mieszał się do tej sprawy. Wiadomo natomiast, że tylko interwencja czynników postronnych uchroniła nas w r. 1927 od wydania kolei w pacht kapitalistom oraz, że kolejarzy samych, których los się rozstrzyga, nikt dotąd o zdanie w tej sprawie nie zapytał.

Pragmatyka i przepisy emerytalne, łącznie z dziesiątkami rozporządzeń wykonawczych i wyjaśniających wydane zostały bez uzgodnienia z kolejarzami, co więcej wbrew ich wyraźnej opinji. To samo dotyczy szeregu spraw codziennych, w których reprezentacjom pracowników przysługuje zaledwie, tolerowane niejako z łaski, prawo wnoszenia próśb i petycyj.

Na ten stan rzeczy nie wolno nam zamykać oczu pod żadnym pozorem. Musimy na tem polu przejść do ofensywy, aby wywalczyć sobie te prawa, które się nam jako obywatelom i jako najważniejszemu czynnikowi gospodarki kolejowej należą.

Musimy sobie jednak zdać sprawę z tego, że nie osiągniemy w tej dziedzinie żadnego powodzenia, dopóki trwają obecne stosunki w Państwie. Żądania nasze są żądaniami, które na powodzenie liczyć mogą tylko w ustroju prawdziwie demokratycznym, same są bowiem wykwitem demokratycznego poglądu na społeczeństwo.

Demokracja gospodarcza, prawo do udziału w decyzjach, dotyczących naszego warsztatu pracy zrealizowane być może wówczas tylko, gdy utrwali się zasada, że nie wolno nikomu rządzić dobrem społecznem poza, czy ponad społeczeństwem, że wspólne dobro pod wspólnym zarządem znajdywać się powinno i że do udziału w decyzjach powołany jest każdy członek społeczeństwa, a w pierwszym rzędzie ci, co pracą własną dobro to utrzymują.

Międzynarodowa Konferencja Pracowników Kolejowych

(Madryt, 28 kwietnia — 4 maja 1930)

IV.

Następny z kolei referat, omawiający doniosłe i aktualne zagadnienie *konkurencji ruchu samochodowego* wygłosił kol. *Bratschi* (Szwajcarja), zasadnicze tezy i założenia autora podaliśmy w artykule p. „Konkurenci" zamieszczonym w Nr. 6 (164) „Maszynisty" z r. 1930, wobec czego na tem miejscu powtarzać ich nie będziemy.

O wyszkoleniu personelu kolejowego mówił kol. *Scheffel* (Niemcy). Referent wyszedł z założenia, iż rozwój techniczny i obserwowana powszechnie intensyfikacja ruchu kolejowego stawia pracownikom kolejowym bardzo wysokie wymagania pod względem ruchliwości, przytomności umysłu oraz szybkości i trafności decyzji. Tym zadaniom może odpowiedzieć w sposób należyty tylko pracownik należycie wyszkolony i przygotowany do pełnienia swoich obowiązków. Dobrze wyszkolony i odpowiednio służbę pełniący personel stanowi poważną gwarancję bezpieczeństwa ruchu wobec czego sprawa wyszkolenia nie może być obojętna dla personelu, a posiada znaczenie pierwszorzędne, nietylko dla Zarządów przedsiębiorstw kolejowych lecz także i dla ogółu społeczeństwa.

Codzienna praktyka służbowa nie może być uznana za wystarczające wyszkolenie zawodowe, nie daje bowiem należnych podstaw do właściwego zrozumienia obowiązków służbowych i do odpowiedniego celowi pełnienia tych obowiązków. Koniecznem jest zatem systematyczne szkolenie personelu zarówno przygotowawcze, przed powierzeniem pełnienia danych obowiązków, jak też następnie już w ciągu pełnienia służby.

Z tego założenia wychodząc—wszyscy bez wyjątku, zarówno Zarządy jak też i pracownicy oraz ich organizacje, uznają potrzebę i konieczność systematycznego szkolenia. Różnice zdań istnieją tylko co do zakresu szkolenia oraz co do sposobu w jaki szkolenie to ma się odbywać.

W szczególności zachodzi pytanie, czy szkolenie ma być przymusowem i wykonywanem przez organy służbowe, czy też winno ono być dobrowolnem i prowadzonem poza przedsiębiorstwem kolejowem. Pytanie to może być rozstrzygnięte w sposób rozmaity, w zależności od stosunków istniejących w różnych krajach i na różnych kolejach. W zasadzie uważać należy, iż dostarczenie pracownikom należytej wiedzy i wyszkolenia winno być obowiązkiem zarządu kolei. Ponieważ jednak udzielane w ten sposób wiadomości stanowią zaledwie minimum wiedzy zawodowej—przeto winna istnieć możliwość uzupełniania tej wiedzy na drodze pozasłużbowej dla tych, którzy dobrowolnie pragną kształcić się dalej czy też wszechstronniej.

Wobec tego należy odróżniać kształcenie służbowe od pozasłużbowego.

Zadaniem **kształcenia służbowego** jest 1) przygotować kandydatów na poszczególne stanowiska służbowe, 2) dbać o perjodyczne odświeżanie wiedzy zawodowej pracowników i uzupełniać tę wiedzę systematycznie w związku z wprowadzanemi zmianami w urządzeniach technicznych, instrukcjach służbowych i t. p.

ad 1) najlepszą metodą przygotowania kandydatów jest kształcenie na sposób szkolny w specjalnych szkołach służbowych wzgl. na specjalnych kursach. Kursy wzgl. szkoły takie mogą, zależnie od potrzeby i przeznaczenia, obejmować bądź to

kandydatów na pracowników pewnego działu służby, bądź też pracowników pewnych miejsc służbowych, urzędów i t. p. Program tych kursów, wzgl. szkół winien obejmować całokształt wiedzy zarówno teoretycznej, jak i praktycznej, niezbędnej dla wykonywania danej służby. Dla pracowników administracji zaleca się specjalne szkoły administracyjne, mające na celu wyszkolenie kierowników poszczególnych działów służby oraz grutowne przeszkolenie pracowników biurowych. Dla potrzeb warsztatów i t. p. istnieć powinny szkoły rzemieślnicze, wzgl. uregulowana należycie nauka rzemiosła. Dbać należy o to, aby uczniowie mieli zagwarantowane te same prawa, które przysługują rzemieślnikom szkolonym poza kolejami, a więc rzemiosło winno być nauczane według obowiązującego ogólnie programu, prowadzona być winna nauka uzupełniająca itd.

Szczegóły zależą od potrzeb danego działu służby i od warunków miejscowych.

Ad. 2. Najbardziej celową metodą systematycznego pouczania personelu jest urządzanie perjodycznych wykładów i pogadanek. Uczęszczanie na te wykłady i pogadanki winno być obowiązkowe dla wszystkich pracowników z tych gałęzi służby, dla których dany wykład jest przeznaczony. Godnem zalecenia jest, aby pouczać o rzeczach praktycznych o ile możności na podstawie codziennej praktyki, ujawnionych trudności, nieporozumień, zdarzeń i wypadków. Nauka winna mieć charakter praktyczny i zdążać do tego, aby słuchacze sami przemyśleli zagadnienie i szukali własnego rozwiązania pod kontrolą prelegenta. Należy się przytem posługiwać wszelkiemi zdobyczami wiedzy na tem polu, a więc pomocą naukową we wszystkich formach (tablice, modele, przeźrocza, filmy naukowe), zdobyczami psychotechniki, organizacji pracy itd. Dla pracowników na linji, pracujących w skupieniach mniejszych, gdzie urządzenie należycie zaopatrzonych i przygotowanych wykładów wzgl. pogadanek napotyka na trudności, urządzać należy specjalne wagony naukowe, zaopatrzone w odpowiednie urządzenia i pomoce naukowe i prowadzone przez specjalnie przygotowanych prelegentów.

Baczną uwagę należy zwracać przytem, aby nauka była treściwa, ciekawa, interesująca, unikać należy formalistyki i przeciążenia oraz dbać o to, aby pracownikowi nie przeciążać pamięci rzeczami zbędnemi. Bezwzględnie godnemi potępienia są rozmaite sztuczki i kruczki, oraz podchwytliwe, a fantazyjne pytania.

W dziedzinie **kształcenia pozasłużbowego** odróżnić należy również przygotowanie wstępne od dokształcania. Przygotowanie wstępne dają w sposób najlepszy szkoły zawodowe, różnych poziomów, poczynając od niższych, skończywszy zaś na uniwersytetach i politechnikach. Oczywiście szkoły takie mogą dać tylko wiedzę ogólną, chociaż na poziomie niższym i średnim możliwa jest daleko idąca specjalizacja nie tylko w kolejnictwie wogóle, ale i w poszczególnych działach służby kolejowej. Także i wyższe zakłady naukowe, zwłaszcza politechniki, mogą przez celowe zgrupowanie wykładów kształcić specjalistów dla służby kolejowej.

Pracownicy kolejowi w służbie czynnej winni mieć również sposobność dalszego rozszerzania i pogłębiania swojej wiedzy zawodowej. Do tego celu właściwe szkoły zawodowe zazwyczaj się nie nadają. Zalecenia godne są specjalne kursy zawodowe, o ile kończą się egzaminem i o ile zdołają uzyskać zatwierdzenie i aprobatę ze strony zarządów kolejowych tak, aby świadectwa, wydawane przez te kursy były uznawane przez zarządy.

Program tych szkół winien być dostosowany do potrzeb i wymogów służbowych i winien odpowiadać programowi egzaminów, a to w tym celu, aby miały one znaczenie praktyczne, t. j. aby ułatwiały pracownikom złożenie egzaminów służbowych w danym dziale służby i ułatwiały w ten sposób posuwanie się pracownika na wyższe stanowiska. Program winien uwzględniać nie tylko stronę teoretyczną, ale i praktyczną danej dziedziny wiedzy. Stosowane być winny pomoce naukowe, pokazy praktyczne, zwiedzanie zakładów i urządzeń.

Na uwagę zasługuje stosowany ostatnio dość często system nauczania drogą korespondencji, przeznaczony dla tych, którzy z rozmaitych względów nie mogą uczęszczać bądź wcale, bądź nie mogą uczęszczać regularnie na wykłady i ćwiczenia. Program i metoda winny być nadzwyczaj starannie dobrane i przygotowane. Absolwenci kursów podlegają egzaminowi na równi ze zwyczajnymi słuchaczami.

Rola i znaczenie związków zawodowych w dziedzinie szkolenia zawodowego jest już obecnie duże, a żądać należy, aby w przyszłości stało się twórczem. Już dzisiaj dobrze prowadzone związki popierają pęd do wiedzy bądź to drogą dodatków lub specjalnych czasopism fachowych, bądź też przez urządzanie odczytów, a nawet przez zakładanie specjalnych kółek naukowych i kursów specjalnych. Kierunek tej działalności dotyczy zarówno wiedzy ogólnej, jak też i specjalnego wykształcenia zawodowego. Często kroć łączy się ta sprawa z istniejącemi w niektórych krajach specjalnemi instytucjami oświaty robotniczej (uniwersytety i akademje robotnicze i t. d.). Z tej działalności wypływa pożytek nietylko dla samych pracowników, lecz także i dla zarządów kolei i dla całego społeczeństwa. Praca ta jednak nie znalazła dotąd należytego uznania wśród zarządów przedsiębiorstw kolejowych, jak wogóle zarządy te dotąd nie doceniają doniosłej roli, jaką związki w dziedzinie kształcenia zawodowego odegrać mogą i powinny.

To też postulatem zasadniczym jest dążenie do umożliwienia związkom zawodowym twórczej współpracy na tem polu z zarządami przedsiębiorstw.

Kol. Nathans, sekretarz I. T. E., mówił o **prawie pracowników do uzgadniania zasadniczych spraw na terenie międzynarodowym.** Zasadnicze linje wytyczne jego referatu zgodne są z rozumowaniem zawartem w pierwszej części niniejszego artykułu (patrz „Maszynista" Nr. 10 (168) z r. 1930, str. 62 i 63). W konkluzji dochodzi referent do wniosku, iż niezbędnem jest utworzenie międzynarodowego organu, któryby rozstrzygał i załatwiał wszelkie kwestje natury ogólnej przy współudziale zarówno reprezentantów przedsiębiorstw kolejowych, jak też i reprezentantów pracowników kolejowych, w szczególności przy współudziale Międzynarodowej Federacji Transportowców.

W ten sposób, w skrócie poinformowaliśmy czytelników o referatach wygłoszonych na konferencji z pominięciem jedynie referatu kol. **Walkdena** (Anglja), który mówił o **racjonalizacji pracy w kolejnictwie i o skutkach tej racjonalizacji w stosunku do pracowników.** Referat ten omówimy po otrzymaniu jego streszczenia.

W następnym, ostatnim artykule, dotyczącym tej kwestji, kol. **Borkowski,** jako uczestnik konferencji, podzieli się z ogółem osobistemi swemi wrażeniami.

(C. d. n.).

Nowy wyczyn p. Aleksandra Prystora

Posiadamy w naszych szeregach sporą liczbę maszynistów kontraktowych. Są to przeważnie koledzy starsi, którzy z rozmaitych względów nie mogli otrzymać etatu w latach 1918 — 1923, a obecnie mimo starań Związku również etatu otrzymać nie mogą gdyż przekroczyli już dozwolony wiek maksymalny. Koledzy ci pozbawieni byli do niedawna wszelkiego zaopatrzenia. Ostatnio ukazało się jednak orzeczenie t. zw. Komisji Międzydepartamentalnej Min. Pracy i Opieki Społ., według którego maszynistów uznać należy za pracowników umysłowych. Wobec tego maszyniści kontraktowi podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w Zakładach Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych.

Z tych względów, w sferę naszych bezpośrednich zainteresowań wchodzą stosunki panujące w zakładzie, który zabezpiecza sporą liczbę naszych członków. Niedawno p. Minister Prystor rozwiązał komisję organizacyjną Zakładu Warszawskiego, usunął z niej reprezentantkę Centralnej Komisji Porozumiewawczej kol. Dr. C. Trzcińską i powołał nową komisję w składzie dowolnym przez siebie ustalonym. Wzwiązku z tym faktem otrzymaliśmy zamieszczony poniżej artykuł:

Minister Prystor znowu przypomniał opinji publicznej o swojej osobie i o swojej „owocnej" działalności, rozwiązując Komisję Organizacyjną Warszawskiego Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych. **Akt ten jest oczywistem i rażącem łamaniem obowiązującego Prawa.** Komisja Organizacyjna Zakładu została powołana na zasadzie art. 165 Dekretu Prezydenta o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Zarówno sposób powołania Komisji, jak zakres jej kompetencji i termin, do jakiego miała działać — zostały w sposób, nie budzący żadnych wątpliwości, określone wyraźnemi postanowieniami wzmiankowanego art. 165.

W myśl tego przepisu, Komisja została powołana **celem zorganizowania Zakładu.** „Działalność Komisji kończy się z chwilą ukonstytuowania sią powstałego z wyboru Zarządu Zakładu" — głosi ustawa. **Żaden z przepisów ustawy nie upoważnia ministra do rozwiązania Komisji,** odwoływania poszczególnych członków, lub do przedłużenia jej działalności. Minister natomiast miał obowiązek, na zasadzie art. 96, z chwilą zorganizowania Zakładu, **przeprowadzić wybory do autonomicznych władz Zakładu.** Takie są postanowienia prawa.

Ale p. minister nie uznaje wyborów, nie uznaje samorządu ubezpieczonych, chce rządzić za pośrednictwem swych satelitów komisarzy, lub specjalnie „dobranych" Komisji — obchodzi przeto lub łamie Prawo, gdy mu ono staje na przeszkodzie. **Gdy zbliżył się termin wyborów, Minister Komisję rozwiązał po to, by powołać nową, powolną sobie Komisję, któraby na nowo, przez kilka lat, Zakład „organizowała" i uniemożliwiła przeprowadzenie wyborów do autonomicznych władz Zakładu.**

Minister rozwiązując Komisję Organizacyjną, zwrócił się między innemi, do Komisji Centralnej o przedstawienie 3 kandydatów na ewentualnych członków Komisji. I znowu musimy zanotować bezprawie. Minister nie miał prawa żądać przedstawienia kandydatów, z których wybrałby sobie członków Komisji („kogo wolę"), gdyż zgodnie z art. 165 Centrale pracownicze delegują swoich przedstawicieli na członków Komisji, a nie przedstawiają kandydatów, jakby tego chciał minister.

W tej sytuacji zrozumiałą jest rzeczą, że zarówno Konferencja delegatów związków pracowników umysłowych, jak i Komisja Centralna, odrzuciły „ofertę" min. Prystora i postanowiły dalszych „kandydatów" nie zgłaszać.

Jednocześnie Komisja Centralna przesłała Ministerjum - **kategoryczny protest przeciwko bezprawnemu rozwiązaniu Komisji Organizacyjnej i zwróciła się z żądaniem niezwłocznego rozpisania wyborów do autonomicznych władz Z. U. P. U.**

Skład nowopowstałej Komisji całkowicie wyjaśnił powód i cel jej rozwiązania. Okazuje się, że zarówno z grupy pracodawców, jak i t. zw. Centralnej Organizacji zostały powołane te same osoby. Skład Komisji uległ o tyle zmianie, że niema w niej obecnie tow. **Rutkiewicza** i tow. **Trzcińskiej**, a zamiast ob. **Glücksmana** wszedł p. **Minkowski. Chodziło przeto ministrowi poprostu o znalezienie sposobu na usunięcie z komisji dwojga naszych towarzyszów i na to potrzebna była „szopka" z rozwiązywaniem Komisji. Min. Prystor w swojej pułkownikowskiej nienawiści do klasowego ruchu zawodowego, nie mógł ścierpieć tych ludzi w Komisji.** Miejsca ich zajęli: p. Minkowski — ppułkownik, urzędnik Banku Gospodarstwa Krajowego, p. **Jakubowicz** — pułkownik, dyr. Loterji Państw., p. Węglewski — jak mówią, krewny Dyrektora Departamentu Ubezpieczeń.

Dla t. zw. Centralnej Organizacji i Polskiej Konfederacji, która na każde bezprawne żądanie min. Prystora stają do apelu **mamy tylko pogardę.** Pracownicy umysłowi dobrze zapamiętają, że panowie z t. zw. „bezpartyjnych" Central, przez posłuszne spełnianie rozkazów min. Prystora, przez zgłaszanie kandydatów do nielegalnych Komisyj — **uniemożliwiają przeprowadzenie wyborów i oddanie Zakładu w ręce jedynie powołanych — pracowników umysłowych.**

SPRAWY SŁUŻBOWE

NOWELIZACJA PRZEPISÓW O BADANIACH LEKARSKICH NA P. K. P.

Przepisy o badaniach lekarskich na P. K. P. zatwierdzone rozp. M. K. z dn. 20.II 1929 r. Nr. S.20.29 (Dz. Urz. M. K. Nr. 3 z r. 1929, poz. 52) czyli tak zw. „Instrukcja S. 1" (patrz „Maszynista" z r. 1929, Nr. Nr. 9, str. 60, 10 str. 69, 15 — 16, str. 105, 17 str. 113 i 18 str. 120), wydane zostały przed wprowadzeniem w życie nowych przepisów pragmatycznych i emerytalnych.

Nowa pragmatyka a zwłaszcza nowe przepisy emerytalne zmieniły zasadniczo stan prawny w dziedzinie, której dotyczyły częściowo przepisy o badaniach lekarskich. W szczególności roz. Rady Binistrów z dn. 4.VII 1929 (przepisy emer. dla etatowych) uchyliły moc obowiązującą ustawy z dn. 11.VII 1923 r. (dawna ustawa emerytalna) wobec czego straciły moc obowiązującą również i rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy a więc i rozp. M. K. z dnia 9.IV 1924 r. o ustanowieniu komisyj lekarskich dla funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. Nr. 32/24 poz. 355, tak zw. komisje starościńskie i wojewódzkie). Okoliczność tę podkreśliło wyraźnie rozp. M. K. z dn. 6.VIII 1929 r. (Dz. Urz. M. K. 11/39, poz. 120) W § 4, który postanawia, iż dla badań lekarskich na podstawie rozp. M. K. z dnia 4.VII 1929 r. mierodajne są wyłącznie każdoczesne przepisy badania lekarskiego pracowników przedsiębiorstwa P. K. P.

Etatowi pracownicy kolejowi stracili zatem prawo do żądania, aby poddawano ich badaniu przez komisje starościńskie, a ponieważ przewidziane w przepisach o badaniu lekarskiem na P. K. P. komisje rejonowe i główne nie stanowiły kolejnych i podporządkowanych sobie instancyj a ich decyzje nie miały charakteru orzeczeń administracyjnych, lecz były tylko opinją skierowaną poufnie do właściwej władzy — przeto pracownicy ci stracili również prawo odwołania od komisyj rejonowych do komisyj głównych. Stosowany w niektórych Dyrekcjach zwyczaj zawiadamiania pracowników o decyzjach komisyj lekarskich i przyznawania im prawa do rekursu — nie był uzasadniony treścią omawianych przepisów.

Pozatem przepisy o badaniach lekarskich nie zawierały postanowień regulujących sposób badania emerytów, wzgl. członków rodziny pracownika, a nowe przepisy emerytalne przewidywały w wielu wypadkach takie badanie. Wreszcie sposób badania pracowników nieetatowych, korzystających z praw emer. na zasadzie Rozp. Prez. Rzplitej z dn. 3.IX 1926 r nie był również należycie uregulowany.

Wobec tego konieczną była nowelizacja przepisów o badaniach lekarskich, a to w tym celu, aby zapełnić istniejące luki i umożliwić należyte stosowanie obowiązujących przepisów pragmatycznych i emerytalnych.

Konieczności tej czyni częściowo zadość rozp. M. K. z dn. 12.V 1930 r. Nr. S. 26430 Dz. N. M. K. Nr. 15 z r. 1930 poz. 124, którego treść podajemy poniżej w pełnem brzmieniu:

***

Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 12 marca 1930 r. Nr. S. 264/30 o zmianie przepisów o badaniach lekarskich na P. K. P.

Do „Przepisów o badaniu lekarskiem kandydatów do służby kolejowej i pracowników kolejowych", zatwierdzonych rozporządzeniem z dnia 20 lutego 1929 r. Nr. S. 20/29 (Dz. Urz. M. K. Nr. 3, poz. 52) (S. 1), wprowadzam następujące zmiany:

1) Uchylam dotychczasowe

brzmienie § 23, wprowadzając w to miejsce następujące postanowienia:

§ 23.

Badania lekarskie w związku z rozwiązaniem stosunku służbowego wskutek niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych oraz w związku z wypadkami w służbie.

Stwierdzanie fizycznej lub umysłowej niezdolności pracownika do pełnienia obowiązków służbowych w myśl § 123 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1929 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „P. K. P." (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 447), jakoteż stwierdzanie niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych pracowników, którzy ulegli nieszczęśliwemu wypadkowi z powodu lub w czasie pełnienia służby, wreszcie ocena stopnia utraty zdolności do zarobkowania, powstałej wskutek nieszczęśliwego wypadku lub z innych powodów — (§§ 42 i 52 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1929 r. o zaopatrzeniu emerytalnem etatowych pracowników przedsiębiorstwa „P. K. P." i o zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierot oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 448), oraz art. 11 p. 4 i art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1926 r. o zaopatrzeniu emerytalnem nieetatowych pracowników P. K. P. i o zaopatrzeniu pozostałych po nich wdów i sierot oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551) — należy do Komisji Rejonowej (§ 20) względnie Głównej (§ 21).

Komisja ustala momenty, wskazane w § 20, w związku zaś z nieszczęśliwym wypadkiem, lub na żądanie władzy przełożonej pracownika także procentową utratę zdolności do zarobkowania.

Wyniki badań, pozostających w związku z nieszczęśliwym wypadkiem, spisuje się na druku Ser. S. Nr. 18, inne zaś na druku Ser. S. Nr. 14.

Określanie procentowej utraty zdolności do zarobkowania następuje według osobnych przepisów.

O decyzji Komisji Rejonowej, zatwierdzonej przez Naczelnika Wydziału Sanitarnego D. O. K. P., władza służbowa zawiadamia pisemnie pracownika, któremu przysługuje w ciągu dni 14 od daty otrzymania zawiadomienia prawo żądania zbadania go przez Komisję Główną.

§ 24.

Badanie emerytów w związku z ponownem powołani /n ich na służbę, względnie celem stwierdzenia stopnia niezdolności do zarobkowania.

Emerytów, względnie b. pracowników P. K. P. pobierających odszkodowanie, kierowanych przez władzę służbową do badania w myśl §§ 15 i 42 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 448) oraz art. 12, ust. 2 i art. 15, ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3-go września 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551), badają komisje lekarskie, oznaczone w §§ 20 i 21.

Badania odbywają się w zakresie, wskazanym przez władzę, kierującą emeryta do badania.

Wyniki badań spisuje isę na druku Ser. S. Nr. 18 lub 14.

Jeżeli komisja uzna emeryta za zdolnego do pełnienia służby, protokół badania dołącza się do akt osobowych i zastępuje on protokół badania, na podstawie którego rozwiązano stosunek służbowy.

Co do norm wzroku i słuchu dla powołanych na służbę emerytów, należy stosować postanowienie § 5 niniejszych przepisów.

§ 25.

Badanie niezdolności do zarobkowania członków rodzin pracowników i sierot po pracownikach.

Te same komisje (§§ 20 i 21), jednakże bez udziału przedstawiciela zainteresowanego działu służby, przeprowadzają na żądanie władzy przełożonej badania lekarskie członków rodzin pracowników w przypadkach niezdolności do zarobkowania z powodu choroby, lub ułomności fizycznej lub umysłowej, przewidzianych w § 1, p. 2b i c. rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 26 sierpnia 1929 r. o zakresie opieki lekarskiej i środków leczniczych dla pracowników przedsiębiorstwa P. K. P. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 485), oraz sierot po pracownikach, w przypadkach, przewidzianych w § 36 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 448) i w art. 33 p. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 września 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 551).

Wynik badania spisuje się odpowiednio na druku Ser. 3 Nr. 18.

2) Tytuł przepisów zmieniam na:

§ 26.

Badania na zarządzenie Ministerstwa Komunikacji.

We wszystkich przypadkach badań, przewidzianych w niniejszych, Ministerstwu Komunikacji przysługuje prawo zarządzenia badania lekarskiego lub też ponownego badania lekarskiego.

---

2) Ty tuł przepisów zmieniam na: „Przepisy o badaniach lekarskich na P. K. P."

3) W § 1 zdanie pierwsze otrzymuje nowe brzmienie:

„Badaniu lekarskiemu podlegają kandydaci do służby kolejowej, pracownicy kolejowi, emeryci oraz członkowie rodzin".

4) W § 2 punkt b otrzymuje następujące nowe brzmienie:

„Przed przyjęciem na pracowników próbnych, przed zaliczeniem w poczet kandydatów na pracowników etatowych, lub w poczet pracowników nieetatowych, względnie przed mianowaniem na stanowisko etatowe, jeżeli zaliczenie lub mianowanie następuje bezpośrednio z kategorji pracowników kontraktowych, względnie czasowych (§ 17)".

W tymże § 2 należy po punkcie h) dodać następujące nowe 4 punkty, oznaczone literami i), k), l), m):

i) „w związku z rozwiązaniem stosunku służbowego wskutek niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych oraz w związku z wypadkami w służbie (§ 23);

k) w związku z ponownem powoływaniem emerytów na służbę, względnie celem stwierdzenia ich stopnia niezdolności do zarobkowania (§ 24)";

l) w związku z niezdolnością do zarobkowania [illegible]nków rodzin pracowników i sierot po pracownikach (§ 25);

m) na zarządzenie Ministerstwa Komunikacji (§ 26)".

5) § 16 należy na końcu uzupełnić następującem zdaniem:

„Wyniki badań pracowników, zatrudnionych doraźnie wykonywaniem robót przejściowych (§ 1, zdanie drugie) spisuje się w sposób uproszczony na druku Serja S. Nr. 11a".

W tymże paragrafie należy w 3-ch ostatnich ustępach zmienić słowa: „Protokół badania" na słowa „karta stanu zdrowia".

6) § 17 otrzymuje tytuł i brzmienie jak następuje:

§ 17.

Ponowne badanie pracowników, przechodzących na stanowiska, wymagające wyższej sprawności fizycznej oraz pracowników kontraktowych i czasowych.

Przy badaniu pracowników, którzy mają przejść na stanowisko, wymagające wyższej sprawności fizycznej, oraz przy badaniu pracowników kontraktowych i czasowych przed przyjęciem ich na pracowników próbnych, lub zaliczeniem w drodze wyjątku w poczet kandydatów na pracowników etatowych albo w poczet pracowników nieetatowych, względnie przed mianowaniem ich bezpośrednio na stanowisko etatowe, stosuje się analogicznie przepisy o badaniu nowowstępujących (§ 16).

W tych przypadkach lekarz rejonowy otrzymuje do przejrzenia wyniki poprzednich badań lekarskich.

---

7) W § 20 w ust. 6, po słowach „na obecność białka i cukru", wstawia się nowy ustęp o brzmieniu następującem:

„Komisja ustala, czy badany zdolny jest nadal do pełnienia służby na zajmowanem stanowisku, do służby na P. K. P. wogóle, do jakich rodzajów zajęć badany się nadaje ze względu na stan swego zdrowia, o ile zaś chodzi o udzielenie urlopu zdrowotnego, czy stan zdrowia pracownika wymaga udzielenia takiego urlopu i na jak długo".

8) W całym tekście przepisów należy poprawić oznaczenie:

„wzór Nr. . . ." na: „druk Ser. S. Nr. . . ." oraz oznaczenie: „D.K.P." na „D. O. K. P." w ostatnich zaś ustępach §§ 20 i 21 „Prezesowi D. K. P." i „Prezesowi Dyrekcji" na: „Dyrektorowi Kolei Państwowych". Nale-

ży odpowiednio uzupełnić spis rzeczy".

Czytelnicy zechcą zatem uzupełnić względnie poprawić zgodnie z powyższym tekstem brzmienie tych przepisów we wskazanych na wstępie numerach „Maszynisty".

Podana wyżej nowela wprowadza następujące ważniejsze zmiany wzgl. uzupełnienia:

1) poleca zawiadamiać pracowników na piśmie o decyzjach komisyj rejonowych w wypadkach przewidzianych w § 123 pragmatyki (badanie zdolności fizycznej wzgl. umysłowej do pełnienia służby kolejowej); w § 42 przepisów emerytalnych dla etatowych (badanie utraty zdolności do zarobkowania wskutek nieszczęśliwego wypadku), § 52 tychże przepisów (badanie procentu utraty zdolności do zarobkowania bez nieszczęśliwego wypadku, celem ew. doliczenia lat 10 do wysługi emerytalnej) oraz art. art. 11 pkt. 4 i 15 przepisów emer. dla nieetatowych (badanie utraty zdolności do zarobkowania, wskutek nieszczęśliwego wypadku). W tych wypadkach nowela przyznaje pracownikom prawo odwołania od decyzji komisji lekarskiej do komisji głównej w ciągu dni 14-tu od dnia doręczenia decyzji. W ten sposób orzeczenia komisyj lekarskich stały się aktami administracyjnemi w ścisłem znaczeniu tego słowa podczas gdy poprzednio tego charakteru nie posiadały.

2) reguluje sprawę badania emerytów i pobierających odszkodowanie za nieszcz. wyp. oraz członków rodziny pracowników, tudzież sierot po pracownikach. Wprawdzie w tych wypadkach nowela nie wspomina wyraźnie o prawie odwołania — jednakże, zdaniem naszem, gdy emeryt wzgl. członek rodziny lub sierota czuje się pokrzywdzona decyzją komisji Rejonowej i zgłosi prośbę o zbadanie przez Komisję główną — prośba taka powinna być uwzględniona.

3) Pracownik emeryt., członek rodziny wzgl. sierota, która skorzystała z prawa odwołania do Komisji głównej nie traci, zdaniem naszem, mimo to, prawa do kwestjonowania zarządzenia władzy, opartego na opinji komisyj lekarskich, jeżeli oczywiście może tej opinji przeciwstawić inną, dostatecznie poważną opinję lekarską, ustalającą odmiennie okoliczności miarodajne dla oceny sprawy.

4) Ministerstwo Komunikacji otrzymało prawo zarządzenia badań lekarskich wzgl. ponownych badań lekarskich według swobodnego uznania.

5) Usunięty został dotychczasowy obowiązek poddawania badaniu lekarskiemu przed mianowaniem na etat w sposób przewidziany dla nowowstępujących. Odtąd badaniu będą nowowstępujących poddawani będą tylko kandydaci do służby kolejowej przed przyjęciem na służbę próbną. Przed zaliczeniem w poczet kandydatów i przed mianowaniem na stanowiska etatowe takie badania odbywać się będą tylko wówczas, gdy pracownik ma być zaliczony, wzgl. mianowany nie ze służby próbnej, lecz bezpośrednio z kategorji pracowników kontraktowych lub czasowych.

Z naciskiem zaznaczyć należy, iż omawiana nowela pomija w dalszym ciągu sprawę reguł na podstawie których Komisje Główne rozstrzygać mają o utracie zdolności do zarobkowania wogóle, a o utracie takiej zdolności wskutek nieszczęśliwego wypadku w szczególności. Osobne przepisy regulujące tę sprawę zapowiedziane zostały jeszcze w rozporządzeniu M. K. z dn. 6.VIII.1929 Dz. Urz. M. K. 11/29 poz. 120, dotąd jednak nie zostały wydane.

O ile nam wiadomo, Komisje lekarskie kolejowe kierują się w tych wypadkach wskazówkami, zawartemi w rozp. R. M. z dn. 9.IV 1924 r. ponieważ jednak to ostatnie rozp. formalnie ich nie wiąże, przeto ich orzecznictwo jest w tych dziedzinach najzupełniej dowolne i niczem nie skrępowane.

Natychmiastowe wydanie takich przepisów uważamy zatem za konieczne.

SPROSTOWANIE.

W artykule p. t. „Ustalanie czasu służby", zamieszczonym w dziale p. t. „Sprawy służbowe" Nr. 11 (169) „Maszynisty" z r. 1930 na stronie 75 w punkcie 7 poprawić należy omyłkę drukarską. Winno być mianowicie: Pracownicy mają prawo do dnia **31.VIII (sierpnia) 1930 itd.** **Red.**

ŻYCIE ZWIĄZKOWE

ODEZWA

Z każdym rokiem mnoży się liczba sierot, pozostałych po zmarłych naszych kolegach-maszynistach, które, nie mając własnych środków, ani należytego zaopatrzenia, zwracają się do Związku z prośbą o pomoc pieniężną, niezbędną dla ukończenia studjów, aby w ten sposób zdobyć możność zarobkowania na własne i młodszego rodzeństwa utrzymanie.

Zaopatrzenia wdowie i sieroce, wymierzane przez władze kolejowe, zresztą zgodnie z obowiązującemi przepisami, nie wystarczają przeważnie na utrzymanie wdowy i sierot, zwłaszcza o ile zmarły pracownik pozostawił sierot kilkoro. Cóż dopiero mówić o środkach na pokrycie drogich wpisów szkolnych, na które funduszów nie starcza, a których Zarząd Kolei od chwili śmierci ojca nawet częściowo nie zwraca.

W tych warunkach położenie osieroconych rodzin nie jest godne zazdrości. Sieroty są zmuszone bądź to rezygnować z dotychczasowych studjów, bądź też—jeżeli ostatnim wysiłkiem utrzymują się w szkole—cierpią głód i chłód, narażając się na choroby i niszcząc swój młody organizm.

Związek nasz, w miarę możności udziela pomocy najwięcej potrzebującym — wszystkim jednak nie jest w stanie dopomóc, gdyż brak na to funduszów.

Wobec tego zwracam się niniejszem z gorącym apelem do wszystkich członków Związku, by przyczynili się do szlachetnego dzieła i zechcieli przez dobrowolne składki zgromadzić fundusz pomocy szkolnej dla sierot po kolegach-maszynistach na nadchodzący rok szkolny 1930/31. Fundusz zebrany tą drogą byłby użyty pod kontrolą publiczną bądź to na opłacenie wpisów szkolnych, bądź też na zakup odzieży, podręczników szkolnych itd. najwięcej potrzebującym.

Liczę na to, iż apel znajdzie posłuch i zrozumienie wśród członków naszego Związku. Proszę ponadto serdecznie, aby sprawą zainteresowały się także i te dzieci maszynistów, które są w tem szczęśliwem położeniu, że mają ojca i korzystają z jego opieki i pomocy. Niechaj pomyślą, ze współczuciem o sierotach, pozbawionych opieki i niech ofiarują swoje groszowe oszczędności celem ulżenia w ciężkiej doli swoim kolegom i koleżankom, dla których los był mniej łaskawy.

Proszę Zarządy wszystkich Kół miejscowych, aby zechciały sporządzić listę składek i zajęły się ich gromadzeniem oraz, aby zgromadzone fundusze nadsyłały wraz z listami do Centrali.

„Maszynista" publikować będzie nazwiska ofiarodawców z wyszczególnieniem ofiarowanej sumy, poda również sposób zużycia funduszu.

Ufam, iż w ciągu 2 miesięcy dzielących nas od nowego roku szkolnego fundusz pomocy szkolnej dla sierot po maszynistach będzie zebrany w wysokości, odpowiadającej pouczuciu społecznemu i ofiarności naszych kolegów, którzy na cel tak szlachetny grosza swego, chyba, poskąpić nie zechcą. Dla zapoczątkowania funduszu składam w miarę skromnych moich sił zł. 10.

PIOTR BORKOWSKI,
Prezes Z. Z. M.

SKIERNIEWICE.

Ogólne zebranie Koła. Dn. 9.IV. 1930 odbyło się zebranie członków Koła z następującym porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokółu z poprzedniego zebrania. 2) Wybory nowego Zarządu. 3) Wolne wnioski.

W zebraniu uczestniczyli z ramienia Prezydjum Skarbnik Zw. — **kol. Sommerfeldt**, z ramienia Zarządu Okręgowego — **kol. Lisiewicz**. Przewodniczył zebraniu **kol. Jaworowski**, sekretarzował — **kol. Chwilczyński**.

Protokół z ostatniego zebrania przyjęto

bez poprawek do wiadomości. Przewodniczący Koła, kol. Jaworowski, zdał sprawozdanie ze swej działalności za ubiegły okres; skarbnik Koła zdał sprawozdanie kasowe. Członkowie Komisji Rewizyjnej kol. kol. Berger i Kluczwajd w sprawozdaniu swem stwierdzili, iż książki kasowe prowadzone były wzorowo. Po dyskusji nad sprawozdaniem zebrani wyrazili ustępującemu Zarządowi Koła absolutorjum, postanawiając pozostawić Zarząd Koła w tym samym składzie, co poprzednio. Sekretarz Koła, kol. Chwilczyński, zrzekł się mandatu, skutkiem tego przeprowadzono wybory sekretarza. Przewodniczący — kol. **Jaworowski** Marjan, zast. przew. — kol. **Karczewski** Piotr, sekretarz — **kol. Stachurski Leon**, skarbnik — kol. **Giernatowski Edmund**, Komisja Rewizyjna: kol. kol.: **Berger, Kluczwajd i Bielecki.**

Następnie przemawiali kol. kol. Sommerfeldt i Lisiewicz, którzy omówili szereg spraw postulatowych i organizacyjnych. Po dyskusji zebrani uchwalili następującą rezolucję:

„Zebrani członkowie Koła Z.Z.M. Skierniewice potępiają poczynania t. zw. „opozycji", która działa na szkodę Związku, gdyż warcholstwem swem obniżają poziom naszej organizacji.

Zebrani wyrażają pełne uznanie Zarządowi Głównemu za pracę, polecając, aby nadal stał na straży interesów członków Związku".

Z okazji przejścia w stan spoczynku kol. kol. Zielonki Adama i Konarskiego Walentego kol. Jaworowski wygłosił przemówienie pożegnalne wręczając im upominki.

W wolnych wnioskach zebrani wyrazili podziękowanie za pracę kol. Chwilczyńskiemu.

KOWEL.

Nadzwyczajne Walne Zebranie Koła. Dn. 8.IV.1930 r. odbyło się Walne Zebranie Koła z następującym porządkiem dziennym: 1. Przemówienie przedstawicieli Związku, 2. Wolne wnioski. W zebraniu uczestniczyli sekretarz Zw. kol. *Siadak* oraz Prezes Okręgu — kol. *Glejzer*. Przewodniczył zebraniu kol. *Adamczyk*, sekretarzował — kol. *Kraszewski.*

Do pkt. 1) porządku obrad zabrał głos kol. Siadak, który obszernie omówił sprawy: uposażenia, godz.-kil., umundurowania, zaopatrzenia emerytalnego, pragmatyki oraz sprawy organizacyjne. Kol. Glejzer omówił sprawę listy starszeństwa.

Po przemówieniach kol. kol. Siadaka i Glejzera zebrani uchwalili następującą rezolucję:

„Zebrani na Walnem Zebraniu w dn. 8.IV 1930 r. członkowie Koła Kowel akceptują dotychczasową pracę Prezydjum i oświadczają, że wszelkie wystąpienia Prezydjum solidarnie będą popierać.

Zebrani domagają się od Zarządu Głównego wystąpienia wspólnie z innemi organizacjami celem zmiany przepisów pragmatycznych i emerytalnych.

Zebrani piętnują wystąpienia t. zw. „opozycji", która w haniebny sposób dąży do osłabienia organizacji i oświadczają, iż wszelką agitację tępić będą w zarodku.

Zebrani wyrażają pełne zaufanie Prezydjum Związku".

W wolnych wnioskach wybrano do Zarządu Kółka technicznego kol. kol. Strusia Jana, Kusnerza Ildefonsa i Rymarczyka Stanisława.

RAWA RUSKA.

Nadzwyczajne Zebranie Koła. Dnia 18.II 1930 r. odbyło się Zebranie Koła z następującym porządkiem dziennym: 1. Sprawozdanie z działalności Koła, 2. Dyskusja nad sprawozdaniem, 3. Udzielenie ustępującemu Zarządowi Koła absolutorjum. 4. Wybór nowego Zarządu. 5. Wolne wnioski. Przewodniczył zebraniu kol. Kot, sekretarzował kol. Sołtys. Po szczegółowem sprawozdaniu poszczególnych członków Zarządu z działalności za ubiegły okres wywiązała się dyskusja. Po udzieleniu Zarządowi Koła absolutorjum przystąpiono do wyborów nowego Zarządu, który ukonstytuował się następująco: Przewodniczący — kol. **Kot** Stefan, zastępca przew. — kol. **Zapolski Bruno**, sekretarz — kol. **Sołtys** Stanisław, skarbnik — kol. **Karski Andrzej**. Komisja Rewizyjna — kol. kol. **Rudkiewicz Józef, Żukowski** Józef, **Gut** Jan.

W wolnych wnioskach omawiano wewnętrzne sprawy Koła.

DROHOBYCZ.

Wybór nowego Zarządu. Dn. 8.II.30 roku na Walnem Zebraniu członków Koła wybrano nowy Zarząd w następującym składzie: Przewodniczący — kol. **Schindler** Franciszek, zast. przew. kol. **Schmidt** Wincenty, sekretarz — kol. **Borek** Jan, skarbnik — kol. **Lisowski** Walenty, Komisja Rewizyjna — kol. kol. **Bohdan** Jan i **Sawicki** Ferdynand.

WYPŁATY Z KASY GŁÓWNEJ Z. Z. M. w miesiącach marca i kwietnia 1930.

ODPRAWY EMERYTALNE.

Okręg Warszawski. Warszawa-Główna — Kamiński J. — zł. 1.000, Popławski St. — zł. 988, Zaremba B. — zł. 976, Jasiński P. — zł. 988, Olszewski E. — zł. 1.000; Warszawa-Wschodnia i Wileńska — Łopuszewski A. — zł. 1.000; Warszawa-Praga — Łepkowski W. — zł. 1.000; Warszawa-Gdańska — Potkański J. — zł. 994; Piotrków — Potrzebowski R. — zł. 1.000, Golba P. — zł. 1.000; Sosnowiec — Kowalski A. — zł. 1.000; Częstochowa — Mastelarz J. — zł. 1.000, Kura Fr. — zł. 1.000; Kutno — Woźniak St. — zł. 1.000, Tarczyński M. — zł. 976; Skierniewice — Majkowski J. — zł. 1.000; Siedlce — Ossowski K. — zł. 1.000, Sujko W. — zł. 1.000; Krośniewice — Lamczak W. — zł. 1.000, Łoniewski W. — zł. 988.

Okręg Radomski: Lublin — Wawrzonkiewicz S. — zł. 1.000; Skarżysko — Wagner T. — zł. 1.000, Jarzęcki E. — zł. 1.000; Strzemieszyce — Dworak Fr. — zł. 1.000, Ślęzak A. — zł. 1.000, Wasilewski M. — zł. — 1.000; Kowel — Mońkiewicz J. — zł. 1.000; Chełm — Kozłowski L. — zł. 1.000, Styś J. — zł. 1.000; Zdołbunów — Pitkiewicz M. — zł. 1.000; Kiwerce — Krajewski A. — zł. 1.000; Włodzimierz — Rychter J.— zł. 1.000.

Okręg Wileński. Wilno—Toczydłowski W. zł. 1.000, Grusznic J. zł. 1.000, Jancewicz A. zł. 1.000, Wołkowysk—Ćwikowski L. zł. 1.000, Baranowicze — Połoński J .zł. 994, Lida — Gadomski M. zł. 994, Grodno — Brożewicz B. zł. 1.000, Białecki A. zł. 1.000.

Okręg Katowicki. Mysłowice — Pniok zł. 1.000.

Okręg Krakowski. Kraków — Kalczyński J. zł. 1.000, Haber A. zł. 816, Kraków - Płaszów — Juszkiewicz A. zł. 1.000, Kwiatkowski L. zł. 1.000, Nowy Sącz—Kloc A. zł. 1.000, Ullman J. zł. 1.000, Rzeszów — Brydak J. zł. 1.444, Czajkowski T. zł. 1.000, Fink J. zł. 1.000, Jasło — Gomółka K. zł. 1.000, Sucha —Łaczek W. zł. 1.000, Jaworzno — Ksienicki J. zł. 1.000.

Okręg Lwowski. Stryj — Stengel A. zł. 1.000, Przemyśl — Wójcikiewicz T. zł. 1.000, Drohobycz — Kurek J. zł. 1.000, Kurek K. zł. 916.

Okręg Stanisławowski. Stanisławów — Selinger J. zł. 1.000, Dziurzyński T. zł. 1.000, Osiecki J. zł. 1.000, Zengel Fr. zł. 1.000, Czortków — Hładczuk J. zł. 1.000, Baraniecki E. zł. 1.000, Wachulski F. zł. 1.000, Bakfon P. zł. 1.000, Kołomyja — Schreiber E. zł. 1.000, Stefanik W. zł. 1.000.

ZAPOMOGI CHOROBOWE.

Okręg Warszawski: Warszawa-Główna — Popławski St. zł. 184, Lewiński J. zł. 10, Michalik W. zł. 62, Bolchmajer St. zł. 146, Warszawa-Wschodnia — Jasiński C. zł. 34, Konarzewski M. zł. 32, Turski Z. zł. 28, Siemiradzki Fr. zł. 46, Wieczorkowski Fr. zł. 60, Warszawa - Praga—Kozłowski E. zł. 58. Warszawa - Gdańska — Dąże J. zł. 70, Piotrków — Karasiński A. zł. 54, Kącki E. zł. 44, Szajewski B. zł. 6, Wojdak J. zł. 78, Cierpisz T. zł. 154, Klimkiewicz W. zł. 34, Sosnowiec — Ziajski A. zł. 172, Kowalski A. zł. 116, Obst A. zł. 92. Częstochowa — Mastalerz J. zł. 184, Przygodzki J. zł. 42, Kura Fr. zł. 180, Górak St. zł. 8, Janas W. zł. 34. Łódź - Kaliska — Nowakowski W. zł. 84. Kutno—Fajertag O. zł. 46, Aulich I. zł. 92, Góreczny J. zł. 44, Launhardt St. zł. 58, Sledź St. zł. 24. Siedlce — Sujko W. zł. 102. Krośniewice — Lamczak W. zł. 56.

Okręg Radomski: Lublin — Szymański A. zł. 46, Barej J. zł. 152, Wiórkiewicz Fr. zł. 104, Biarcki St. zł. 140. Skarżysko — Lisowski A. zł. 174. Strzemieszyce — Sietrecki Fr. zł. 12. Kowel — Bakier W. zł. 26, Orliński J. zł. 122, Kraszewski G. zł. 44, Zambrzycki P. zł. 50, Baluk T. zł. 108, Szymanowski St. zł. 44, Leszczyński B. zł. 40. Sarny — Baranowski A. zł. 54.

Okręg Wileński: Wilno — Stefanowicz W. zł. 64, Szarapow B. zł. 48, Baniewicz K. zł. 140. Baranowicze — Bohdanowicz J. zł. 184. Mołodeczno — Kukiel P. zł. 44.

Okręg Poznański: Poznań — Kowański W. zł. 48, Wiekliński A. zł. 184, Wojtusiak M. zł. 38. Ostrów — Winer A. zł. 34. Gniezno — Bambrowicz J. zł. 62, Maliszewski W. zł. 44. Leszno — Jarczewski L. zł. 88. Jarocin — Kobusiński M. zł. 184. Skalmierzyce— Hebda Fr. zł. 48.

Okręg Gdański: Tczew — Warot A. — zł. 150, Łukasiewicz R. zł. 62. Toruń — Szubrych A. zł. 64. Grudziądz — Rymkowski J. zł. 34. Iłowo — Zajc A. zł. 58, Prybe J. zł. 182. Kościerzyna—Śmigielski Fr. zł. 68. Wejherowo - Puck — Suszczyński M. zł. 184.

Okręg Katowicki: Katowice — Błażejewski T. zł. 116, Klin A. zł. 14. Rybnik—Niczke L. zł. 26, Fójcik I. zł. 184. Tarnowskie-Góry — Biskupek J. zł. 18, Stawienda L. zł. 70. Chebzie — Kania W. zł. 38, Juraszek L. zł. 184. Hajduki - Wielkie — Płachetka A. zł. 164.

Okręg Krakowski: Kraków — Krawczyk J. zł. 82, Kuczmajewski A. zł. 6, Haber A. zł. 52, Mrowiec M. zł. 184. Kraków - Płaszów — Juszkiewicz A .zł. 100, Adamski St. zł. 20, Krawczyk R. zł. 184, Król B. zł. 56. Nowy Sącz — Kielcz M. zł. 28. Dziedzice — Łazarski J. zł. 120, Samoder W. zł. 86, Baselides J. zł. 12, Cholewik J. zł. 94. Bielsko—Zipser Fr. zł. 44. Rzeszów—Czyż Fr. zł. 162. Dębica — Marszałek zł. 28.

Okręg Lwowski. Lwów — Grzeszczuk B. zł. 118, Kretz Fr. zł. 166, Knisz J. zł. 60. Stryj — Rudkowski A. zł. 58, Wojciechowski J. zł. 50, Czuplakiewicz P. zł. 146, Rzucidło J. zł. 88. Przemyśl — Szuperski M. zł. 122. Sambor — Swiechło J. zł. 122. Tarnopol —Obuchowicz W. zł. 118. Rawa - Ruska — Nikiel K. zł. 160. Drohobycz — Kurek K. zł. 142. Rozwadów — Wliszczak W. zł. 64.

Okręg Stanisławowski: Stanisławów —

Hargesheimer S. zł. 38, Kozorys A. zł. 184, Strumiński J. zł. 74. Czortków — Berezowski Z. zł. 180, Simon L. zł. 168, Chodorów — Schejbal Fr. zł. 124.

OBRONA PRAWNA.

Okręg Warszawski: Warszawa-Główna — Mazanek St. zł. 12.50, Szyszkowski I. zł. 150. Warszawa - Wschodnia i Wileńska — Kozakiewicz A. zł. 300, Warszawa - Praga — Pawełek zł. 25, Maj J. zł. 37.50, Rydzewski zł. 50, Kocak H. zł. 150. Piotrków—Kuledski M. zł. 500, Wojciechowski J. zł. 350, Bartnik zł. 200, Krzemiński zł. 250. Sosnowiec — Szczerba A. zł. 25. Łódź-Kaliska — Matuszewski St. zł. 200. Ostrołęka — Cieślak W. zł. 50. Łódź-Fabryczna — Różalski Fr. zł. 200. Koluszki — Brzozowski Czł. zł. 150.

Okręg Radomski. Lublin — Kubicz P. — zł. 135. Zdołbunów — Daszyński F. zł. 500. Kiwerce — Nowak Z. zł. 700.

Okręg Wileński: Wilno — Wobolewicz zł. 25. Wołkowysk — Niemira A. zł. 800. Brześć n/Bug. — Raduszyński W. zł. 37.50. Białystok — Foke W. zł. 12.50. Mołodeczno —Sidorowicz zł. 25. Grodno — Jaworski M. zł. 37.50.

Okręg Poznański: Poznań — Rutkowski zł. 85, Nowak zł. 85. Ostrów — Staniszewski W. zł. 400.

Okręg Gdański: Grudziądz — Bucholtz zł. 400.

Okręg Katowicki: Katowice — Gretka J. zł. 200 Jaworski A. zł. 150, Dworaczek A. zł. 150. Mysłowice — Ogaza W. zł. 150.

Okręg Krakowski: Kraków — Szymonek E. zł. 30, Kupiec A. zł. 35. Kraków - Płaszów — Lebiest zł. 25, Spyt St. zł. 30, Skórka A. zł. 200. Nowy Sącz — Sójka E. zł. 150. Dziedzice — Brzuchański B. zł. 25. Tarnów—Bobulski zł. 25. Trzebinia — Kula J. zł. 30.

Okręg Lwowski: Lwów — Czup St. — zł. 15, Korczewski B. zł. 10.

ZAPOMOGI SUSPENDACYJNE.

Okręg Warszawski: Warszawa-Praga — Jabłoński H. zł. 174, Rydzewski A. zł. 267.

Okręg Poznański: Poznań — Szpyrkowicz K. zł. 183.

Okręg Gdański: Bydgoszcz — Wilczyński Fr. zł. 270.

KAUCJE.

Tytułem kaucji złożono do depozytu Sądów w sprawie A. Rydzewskiego z Koła Warszawa-Praga zł. 5000; w sprawie Z. Nowaka z Kiwerc zł. 100, w sprawie W. Małaszewskiego z Wilna zł. 500.

UROCZYSTOŚĆ 25-LECIA WPROWADZENIA JĘZYKA POLSKIEGO, JAKO URZĘDOWEGO, NA B. DROGACH WARSZAWSKO - WIEDEŃSKIEJ I FABRYCZNO - ŁÓDZKIEJ.

Celem uczczenia dwudziestopięcioletniej rocznicy samorzutnego wprowadzenia języka polskiego, jako urzędowego na b. kolejach warszawsko - wiedeńskiej i fabryczno łódzkiej, zawiązał się Komitet pod przewodnictwem p. J. **Kopczyńskiego**, Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego oraz p. Dyrektora Kolei Państwowych w Warszawie, inż. W. **Bienieckiego.**

Komitet wydał do ogółu pracowników kolejowych odezwę, którą poniżej zamieszczamy w pełnem brzmieniu i zamierza urządzić uroczyste obchody rocznicy dnia 13 lipca 1930 r. zarówno w Warszawie, jak też i na linji.

Na konferencji, odbytej w tej sprawie dnia 25 czerwca b. r. Zarządy Główne Związków Zawodowych Pracowników Kolejowych postanowiły poprzeć akcję Komitetu i wziąć udział czynny w obchodzie tej uroczystości, której znaczenie jest naprawdę doniosłe.

Wobec tego zwracamy się do wszystkich członków naszych z gorącym apelem, aby dali posłuch wezwaniu Komitetu i wzięli udział w uroczystych obchodach. Ci koledzy, którzy posiadają jakiekolwiek materjały, dotyczące historycznych wydarzeń, związanych z akcją wprowadzenia języka polskiego w urzędowaniu kolei warszawsko-wiedeńskiej i fabryczno-łódzkiej, zechcą łaskawie nadsyłać te materjały zgodnie z apelem, zamieszczonym w odezwie, bądź wprost pod wskazanym w odezwie adresem, bądź też do Centrali Związku.

Prezydjum Z. Z. M.

KOLEDZY!

Dwadzieścia pięć lat temu, w chwili, gdy nieco osłabła przemoc zaborcza, kruszona niepowodzeniami wojennemi, i gdy wskutek tego zwolniał chwyt szponów wroga, wbitych krwawo w nasz żywy organizm narodowy, stał się — Koledzy — **wielki czyn,** bo oto w dniu 15 lipca 1905 roku, **my kolejarze, wszyscy jednomyślnie, bez różnicy przekonań politycznych i przynależności partyjnej o jednej godzinie, samorzutnie strąciliśmy narzucony nam przemocą** na b. kolei warszawsko-wiedeńskiej i łódzko-fabrycznej **język rosyjski i wprowadziliśmy w urzędowaniu język polski.**

Koledzy-Kolejarze! Pamiętajcie, iż był to istotnie **czyn wielki, który zbudził w zaborze rosyjskim ujarzmioną wolę narodu i stał się jednym z etapów na drodze ku niepodległości naszej i w niepodległej dziś Polsce z czynu tego powinniśmy być dumni, świadczy on bowiem, iż skute w kajdany przemocy dłonie nasze umiały wznieść się wysoko ku chwale ojczyzny nawet wtedy, gdy wróg był jeszcze potężny i mógł nam zgotować krwawy odwet!...**

Koledzy-Kolejarze! **Czyn** ten nie może zaginąć w mgle niepamięci, lecz powinien przejść do historji i dlatego wyłoniony w tym celu — pod protektoratem Pana Ministra Komunikacji Inż. Alfonsa Kühna **„Komitet Wykonawczy Obchodu 25-lecia wprowadzenia języka polskiego w urzędowaniu na b. kolei warszawsko - wiedeńskiej i łódzko - fabrycznej" wzywa wszystkich Kolegów do wzięcia udziału w obchodzie tej wielkiej uroczystości, jaka odbędzie się w stolicy i na linji w dniu 13 lipca r. b.**

Koledzy-Kolejarze! Pamiętajcie, iż **czynów takich historja zna niewiele,** i dlatego **w organizowanych obchodach uroczystych nie powinno zbraknąć nikogo z Was!**

Program Obchodu zostanie podany do wiadomości za pośrednictwem Komitetów Miejscowych, powołanych przez Komitet Wykonawczy.

Skład Komitetu Wykonawczego jest następujący:

Przewodniczący: **Jan Kopczyński,** Prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Vice-Przewodniczący: Inż. **Witold Bieniecki,** Dyrektor Kolei Państwowych.

Skarbnik: **Stefan Lesiewicz,** Zastępca Naczelnika Wydziału Ruchu D. K. P. Warszawa.

Sekretarz: **Remigjusz Rutkiewicz,** Urzędnik Centralnego Wagonowego Biura Obrachunkowego P. K. P.

Członkowie:

1. **Antoni Białecki,** Geometra W-łu Prawnego D. K. P. Warszawa.
2. **Zdzisław Dębicki,** Redaktor, Literat.
3. **Jan Dybowski,** Kierownik Biura dla celów wojskowych D. K. P. Warszawa.
4. **Leonard Kaczorowski,** Emeryt Min. Komunikacji.
5. **Wacław Puciato,** Starszy Technik W-łu Drogowego D. K. P. Warszawa.
6. **Szymon Rajca,** Kontroler V Oddz. Drogowego D. K. P. Warszawa.

Uwaga: Komitet Wykonawczy zamierza opracować i wydać w druku Jubileuszową Monografję, w tym celu uprasza o łaskawe jaknajśpieszniejsze nadesłanie pod adresem p. R. Rutkiewicza, Sekretarza Komitetu Wykonawczego (Warszawa, ul. Chmielna 71-b Centralne Wagonowe Biuro Obrachunkowe), wszelkich posiadanych materjałów, jako to: odezw, plakatów, proklamacyj, ulotek, broszur, pism, gazet, ilustracyj, fotografij, depesz, dzienników, raportów oraz ujętych pisemnie wspomnień osobistych osób, które w roku 1905 brały czynniejszy udział w akcji wprowadzenia języka polskiego w urzędowaniu na b. kolei warszawsko-wiedeńskiej i fabryczno-łódzkiej.

Warszawa, dnia 30 kwietnia 1930 roku.

Przewodniczący Komitetu Wykonawczego:
J. Kopczyński.

Sekretarz: **R. Rutkiewicz.**

Wydawca: Zaw. Zw. Maszyn. Kolej. Red. odpow.: Henryk Sommerfeldt.

Odbito w drukarni „Robotnika". Warecka 7.